

Nyilvános konzultáció - Nyelvhasználat az uniós intézményeknél, szerveknél, hivataloknál és ügynökségeknél

Nyilvános konzultáció - 23/07/2018

Nyilvános konzultáció - Nyelvhasználat az uniós intézményeknél, szerveknél, hivataloknál és ügynökségeknél [1]

Háttér

A nyelv a kommunikáció alapvető eleme. A 28 tagállamból álló, 24 hivatalos nyelvel rendelkező és több mint 500 millió polgár lakóhelyéül szolgáló Európai Unió elkötelezett a kulturális örökség részét képező nyelvi sokszínűség tiszteletben tartása és megőrzése mellett. Az uniós szerződések [2] és az Európai Unió Alapjogi Chartája [3] meghatározzák ezt a kötelezettségvállalást.

Ennélfogva, különösen nagy jelentősége van az uniós intézmények által a nyilvánossággal folytatott kommunikációban használt nyelveknek. Ezen a területen már kialakítottak bizonyos nyelvi jogokat. Minden uniós polgárnak lehetősége van arra, hogy az általa választott valamely hivatalos nyelven írásban forduljon bármely uniós intézményhez, és ugyanazon a nyelven kapjon választ. [4] Minden uniós jogszabályt közzé kell tenni az összes hivatalos nyelven, így nagyobb a valószínűsége annak, hogy a polgárok megértik a rájuk irányadó jogszabályokat. E fenti eseteken kívül az uniós intézmények bizonyos mértékben szabadon mérlegelhetik, hogy milyen nyelvet használnak az egyedi esetekben. A megfelelő ügyintézés területére tartozik, hogy az uniós intézmények milyen módon gyakorolják a mérlegelési jogkörüket.

A hivatalos nyelvek száma (1958. évi) négyről napjainkra már 24-re emelkedett. Ez számos kihívást jelent az uniós közigazgatás számára. A leggyakrabban említett gyakorlati nehézségek közé a jelentős fordítási költségek, a lassabb döntéshozatal és a nyelvi változatok közötti eltérések tartoznak. Nem vitatott, hogy a nyelvi sokféleség és a nyelvi egyenlőség nem korlátlan, és össze kell egyeztetni az adminisztratív hatékonysággal és a költségvetési korlátokkal.

Számos uniós polgár csak egy (vagy csak kevés) hivatalos nyelvet beszél, [5] ezért a hivatalos nyelvek használatának korlátozása csökkenti a polgárok azon lehetőségét, hogy kapcsolatba léphessenek az uniós intézményekkel. Fontos biztosítani, hogy a nyelvhasználat korlátozása arányos és méltányos legyen. Az uniós intézményeknek és szerveknek például gondosan kell megállapítaniuk azokat az eseteket, amelyek során elfogadható, hogy csak egy vagy néhány hivatalos nyelven kommunikálnak vagy végzik tevékenységüket.

Az utóbbi években az ombudsman megvizsgálta néhány uniós intézmény nyelvhasználati szabályozását. A vizsgálatok egyik következtetése az volt, hogy az uniós intézmények belső kommunikációjuk során és belső dokumentumaikban jogszerűen korlátozhatják a nyelvhasználatot. [6] A vizsgálatok másik következtetése az volt, hogy a nyelvi korlátozásokat jogszerűen alkalmazhatják a külső érdekelt felek részvételével folytatott közigazgatási eljárásokban, például közbeszerzési eljárások és pályázati felhívások során, amelyek során az EU kevés érdekelt féllel működik együtt. Az ombudsman azonban megállapítja, hogy az intézmények között jelentős ellentmondás tapasztalható. A nyelvi korlátozások és azok szabályai – amennyiben léteznek – jelenleg uniós intézményenként eltérőek. Tekintettel arra, hogy a korlátozott nyelvi rendszerek alkalmazásával kapcsolatban nincsenek egyértelmű szabályok és megfelelő indokolások, nem meglepő, hogy a nyilvánosság össze van zavarodva.

Különös aggodalomra ad okot a nyelvhasználat az intézmények weboldalain, amelyek elsődleges információforrást jelentenek az uniós szakpolitikák és programok iránt érdeklődők számára. Úgy tűnik, hogy minden uniós intézmény saját maga dönt arról, hogy lefordítják-e a honlapját (és ha igen, mely részeit és mely nyelvekre). Ha a weboldalak nem érhetők el az összes hivatalos nyelven, a nyilvánosság jelentős részének valószínűleg nehéz vagy lehetetlen az információhoz való hozzáférés.

Aggodalomra adnak okot továbbá azok a nyilvános konzultációk is, amelyek során a nyilvánosság új szakpolitikákkal vagy lehetséges jogalkotási javaslatokkal kapcsolatban fejt ki véleményét. A nyilvános konzultációk során alkalmazott nyelvi korlátozások valószínűleg jelentősen korlátozzák a nyilvánosság átlagos tagjainak az ilyen konzultációkban való részvételi képességét.

Felhívás az észrevételek benyújtására

Az ombudsman elő kívánja mozdítani az azzal kapcsolatos vitát, hogy az uniós intézmények hogyan tudnak legjobban kommunikálni a nyilvánossággal oly módon, amely elfogadható egyensúlyt teremt egyrészt a nyelvi sokféleség tiszteletben tartása és támogatása, másrészt az adminisztratív és költségvetési korlátok között.

A vita kezdeményezése érdekében az ombudsman felkéri a polgárokat, hogy válaszoljanak az alábbi kérdésekre:

I. A nyelvi korlátozásokra vonatkozó szabályok és gyakorlatok

1. Hiányzik az átláthatóság (és néhány formális szabály) azzal kapcsolatban, hogy az uniós közigazgatás különböző részei hogyan teszik elérhetővé az információkat az EU különböző hivatalos nyelvein. Ez vonatkozik például azokat a kritériumokra, amelyeket annak eldöntésére használnak, hogy az egyes esetekben mely nyelvet (nyelveket) kell alkalmazni. Hogyan kezelhetők ezek a hiányosságok? Adott esetben milyen további kritériumokat kell alkalmazni?

2. Minden uniós intézménynek rendelkezni kell-e nyelvhasználati szabályzattal, és ha igen, annak mire kell kiterjedni? Közzé kell tenni a nyelvhasználati szabályzatokat az intézmények honlapján? Mennyire kell részletesnek lenni a nyelvhasználati szabályzatnak azokban az esetekben, amikor korlátozott számú nyelvet alkalmaznak?

3. Szabályoznia kell-e az egyes intézményeknek azokat a körülményeket, amelyek esetén az intézmény kérésre rendelkezésre bocsátja az információ vagy irat fordítását? Ha igen, hogyan lehet ezt a szabályzatot kialakítani az aránytalan költségek elkerülése érdekében?

II. Uniós weboldalak

4. Milyen általános nyelvhasználati elveket kell alkalmazni az uniós intézmények weboldalain? Véleménye szerint mely uniós weboldalaknak kell elérhetőnek lenni számos vagy az összes uniós nyelven?

5. Hasznosnak tartja, ha a legfontosabb területek összefoglalóit számos vagy az összes hivatalos nyelven közzétennék?

6. Elfogadható-e bizonyos körülmények esetén, hogy kevés nyelven, nem pedig az összes hivatalos nyelven adják át az anyagokat? Ha igen, milyen kritériumok (például a szóban forgó nyelvet beszélők száma, a lakosság nyelvi sokféleségének szintje, stb.) alapján kell meghatározni e nyelvek kiválasztásának módját?

III. Nyilvános konzultációk

7. Az Európai Bizottság 2017 áprilisában új belső szabályokat fogadott el, amelyek értelmében az EU valamennyi hivatalos nyelvén közzé kell tenni a Bizottság éves munkaprogramjában a „kiemelt kezdeményezésekkel” kapcsolatos nyilvános konzultációkra vonatkozó dokumentumokat. Minden egyéb nyilvános konzultációt legalább angol, francia és német nyelven elérhetővé kell tenni. A „jelentős közérdeklődésre számot tartó” nyilvános konzultációkat további nyelveken is elérhetővé kell tenni. Továbbá „a konzultációval kapcsolatos oldalakat vagy ezek összefoglalóit le kell fordítani az összes hivatalos uniós nyelvre”.

Véleménye szerint ezek a szabályok egyensúlyt teremtenek-e egyrészt a nyelvi sokféleség tiszteletben tartása és támogatása, másrészt az adminisztratív és költségvetési korlátok között? A többi uniós intézmény észszerűen elfogadhatja-e ezeket a szabályokat?

IV. Egyéb

8. Az uniós közigazgatás egyetlen nyelvhasználati jogszabálya [7] 1958-ból származik, amikor még hat tagállam és négy hivatalos nyelv létezett. Véleménye szerint a jelenlegi körülmények

között hasznos lenne-e egy új jogszabály elfogadása? Véleménye szerint inkább a részletes jogi kereten kívül kell-e rendezni a nyelvi kérdéseket?

9. Az összes uniós nyelven közzétett információk és dokumentumok számának növekedése fordítási többletköltséget von maga után. Véleménye szerint kinek kell viselni ezeket a többletköltségeket? Az EU költségvetéséből kell fedezni ezeket a költségeket? Az érintett tagállamok erre elkülönített kiegészítő forrásaiból kell fedezni ezeket a költségeket? Más módon kell fedezni ezeket a költségeket?

10. Milyen mértékben alkalmazható technológia a különböző uniós nyelvek közötti fordításhoz? Tekintettel arra, hogy a „gépi” fordítások nem mindig pontosak, ez elfogadható hátulütője-e annak, hogy a hagyományos fordításhoz képest gyorsabban és gazdaságosabban elérhetővé válnak a lefordított dokumentumok?

A hozzászólás módja

Az észrevételek benyújtásának határideje **2018. szeptember 30.**

Hozzászólásaikat elsősorban az online formanyomtatványon keresztül várjuk, de amennyiben erre nincs lehetőség, küldhetik emailen vagy postai úton is:

European Ombudsman, 1 avenue du Président Robert Schuman – CS 30403 – F-67001 STRASBOURG Cedex, France

Kérjük, a hozzászólás elején tüntesse fel a „Nyelvi konzultáció - SI/98/2018/TE” hivatkozást.

A hozzászólásokat az EU 24 hivatalos nyelve közül bármelyikben be lehet nyújtani.

Az ombudsman ezeket a hozzászólásokat közzé kívánja tenni a weboldalán. Azoknak a természetes személyeknek, akik a személyes adatok védelméről szóló 45/2001/EK rendeletnek [8] megfelelően nem szeretnék nyilvánosságra hozni a nevüket, erről tájékoztatniuk kell az ombudsmant.

Amennyiben bővebb felvilágosításra van szüksége, forduljon Tanja Ehnerthez, az ombudsman ügyintézőjéhez (tel.: +32 2 284 67 68).

[1] A továbbiakban együttesen: uniós intézmények.

[2] Az Európai Unióról szóló szerződés 3. cikkének (3) bekezdése.

[3] Az EU Alapjogi Chartájának 21. és 22. cikke.

[4] Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 20. cikkének (2) bekezdése és 24. cikke, az EU Alapjogi Chartája 41.cikkének (4) bekezdése.

[5] Az uniós polgárok idegennyelvi készségeinek áttekintésével kapcsolatban lásd az Európai Parlament tanulmányát: *European Strategy for Multilingualism: benefits and costs* (A többnyelvűség európai stratégiája: előnyök és költségek), 2016., 8. o. Elérhető a következő weboldalon:

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573460/IPOL_STU\(2016\)573460_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573460/IPOL_STU(2016)573460_EN.pdf)

[6] Az Európai Atomenergia-közösség által használt nyelvek meghatározásáról szóló 1/1958 rendelet 6. cikke (HL 1958. 017., 385. o. (a továbbiakban: 1/1958 rendelet).

[7] 1/1958 rendelet.

[8] Az Európai Parlament és a Tanács 2000. december 18-i 45/2001/EK rendelete a személyes adatok közösségi intézmények és szervek által történő feldolgozása tekintetében az egyének védelméről, valamint az ilyen adatok szabad áramlásáról; HL L 8., 2001., 1. o. Lásd még: <http://www.ombudsman.europa.eu/en/resources/dataprotection/home.faces> .